

Perioodi 2014-2020 mahepõllumajandusele ülemineku toetuse ja mahepõllumajandusega jätkamise toetuse (MAH) hindamismaatriksid

Toetusõiguslikkuse nõuete rikkumisel toetust ei määrata. Baasnõuete ja toetatava tegevuse nõuete rikkumisel hinnatakse nõude rikkumist kolmest aspektist lähtuvalt:

- a) *Raskus* sõltub eelkõige selle tagajärgede olulisusest. Määratakse koefitsiendiga, mis annab rikkumisele kaalu sõltuvalt tagajärgede mõjust eesmärgile.

Koefitsiendid alla 0,3 - mõju nõude eesmärgile vähene.

Koefitsiendid 0,3...0,5 - mõju nõude eesmärgile oluline.

Koefitsiendid üle 0,5 - mõju nõude eesmärgile väga oluline.

- b) *Ulatus* sõltub eelkõige selle mõjust kogu tegevusele. Määratakse % põllu- või põllumajandusmaast, toetusõiguslikust maast, objektide arvust jms, millises ulatuses oli rikkumine. Mida suurem %, seda suurem on mõju kogu tegevusele.

- c) *Kestus* sõltub eelkõige selle mõju ajalisest ulatusest või sellest, kas seda mõju on võimalik mõistlike vahenditega lõpetada. Määratakse koefitsiendiga, mis annab rikkumisele kaalu sõltuvalt mõju kestvusest ja mõju lõpetamisest.

Koefitsiendid alla 0,3 - mõju kergesti eemaldatav või mõju lühiajaline.

Koefitsiendid 0,3...0,5 - mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline.

Koefitsiendid üle 0,5 - mõju püsiv.

Toetussummat vähendatakse protsendi võrra, mis saadakse raskuse ja kestuse koefitsientide ning ulatuse protsendi korrutamisel.

Igale nõudele on arvestatud vaikimisi maksimaalne vähenduse % toetussummast. Eestleitud olukorda arvesse võttes võib erandjuhtudel hinnata nõude rikkumist maatriksist erinevalt. Kui tegemist on raske rikkumisega, võib % olla suurem, kui maksimumina määratud. Kui tegemist on ränga rikkumisega (pettus, tahtlik rikkumine), võib raskuse ja kestuse koefitsiente muuta selliselt, et taotleja jääb toetusest ilma.

Korduvus - käesoleva aasta rikkumine korrutatakse sama või sarnase nõude rikkumiste arvuga. Kui rikkumine teist korda, siis x 2 jne.

Näide: Käesoleval aastal nõude rikkumine toetussummast 4%. Nõuet kontrolliti ka kaks aastat tagasi ja leiti rikkumine, mille puhul vähendamine toetussummast oli 7%. Sellisel juhul on tegemist korduvusega ja rikkumine leitakse järgmise tehte abil: $4\% \times 2 = 8\%$. Aluseks võetakse käesoleva aasta % seetõttu, et taotleja on küll nõuet rikkunud, kuid väiksemas ulatuses kui varem, see tähendab, et ta on kasutusele võtnud parandusmeetmeid.

Alates 2015. aastast sama nõude rikkumisel, sõltumata, millise meetme raames nõuet rikuti, märgitakse korduvus vastavalt rikkumiste arvule.

MAK 2014+ toetuse saaja teavitab avalikkust, et asjakohane tegevus on viidud ellu või viiakse ellu EAFRD-st saadud toetuse abil. Avalikkuse teavitamiseks tähistab toetuse saaja asjakohase toetatava tegevuse „Eesti maaelu arengukava 2014–2020” logo (edaspidi *arengukava logo*) ja Euroopa Liidu embleemiga (edaspidi *embleem*).

RASKUS	Koef. 0,1. Väga väike mõju nõude eesmärgile, avalikkuse teavitamine on toimunud ka toetuse saajate nimekirjade avaldamisena PRIA kodulehel.
ULATUS	100% -arengukava logo ja embleem puudub või 50% -arengukava logo olemas, aga embleem puudub või vastupidi, või ei vasta need kehtestatud nõuetele.
KESTUS	Koef. 0,1. Rikkumine on võimalik lõpetada väga lühikese ajaga ja vähete vahenditega.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 1% MAK 2014+ toetusliigi toetussummast, mille osas ei ole toetuse saamisest avalikkust nõuetekohaselt teavitatud.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $0,1 \times 50 \times 0,1 = 0,50\%$.

BAASNÕUE:

1. Taotleja kannab veeseaduse alusel peetavasse põlluraamatusse andmed kõikide kohustuseperioodi jooksul põllumajandusmaal tehtud tegevuste kohta.

RASKUS	Koef. 0,2. Andmed ei vasta reaalsele olukorrale. Puudub ülevaade põllul tehtud töödest.
ULATUS	Rikkumistega põllu osas märke. Kui põllu kohta puuduvad kõik andmed, siis 100 % põllu pinnast loetakse rikutud pinnaks. Kui põllu kohta puuduvad andmed osaliselt, siis 50 % põllu pinnast loetakse rikutud pinnaks. Liidetakse rikutud pindade ha kokku ja leitakse rikkumise % - kogu põllumajandusmaa pinnast ha kokku, kui palju moodustab rikkumisega põldude ha kokku. Kui põlluraamat puudub, siis on ulatus 100 %.
KESTUS	Koef. 0,2. Andmeid on võimalik taastada või parandada. Teada on põllul kasvav kultuur, kuid tehtud töid, tööde teostamise aega või kasutatavate väetiste/seemnete koguseid ei ole võimalik täpselt määrata.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 4% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: 3 põldu kokku pinnaga 10 ha; rikkumine ühel põllul pinnaga 2 ha. Rikkumine kogu põllumajandusmaast $100 \times 2 / 10 = 20\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $20 \times 0,2 \times 0,2 = 0,80\%$.

TOETATAVA TEGEVUSE NÕUDED:

1. Põllumajanduskultuurid on külvatud, maha pandud või istutatud hiljemalt kohustuseaasta 15. juunil, kasutades kohalikele normidele vastavaid agrotehnilisi võtteid, või hoitakse maad sama kuupäeva seisuga mustkesas või söötis.

RASKUS	Koef. 0,5. Soodustatakse umbrohtude, taimehaiguste ja -kahjurite levikut ning seeläbi suureneb taimekaitsevahendite kasutamine.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent põllumaast.
KESTUS	Koef. 0,5. Saab külvata järgmisel aastal õigeaegselt ja õige külvitihedusega.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 25% põllumaa toetussummast.

- 2. Viljapuude ja marjapõõsaste reavahed hoitakse vähemalt kahe kolmandiku ulatuses rohukamaras. Uue puuvilja- ja marjaaia rajamise korral peavad reavahed vähemalt kahe kolmandiku ulatuses olema rohukamaraga kaetud aia rajamisele järgneva kalendriaasta 15. juuniks.**

RASKUS	Koef. 0,5. Soodustatakse umbrohtude, taimehaiguste ja -kahjurite levikut. Puuviljade saagi kvaliteet võib halveneda.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent kõikide viljapuu- ja marjaaedade pinnast.
KESTUS	Koef. 0,1. Rohukamar on võimalik rajada sel aastal või järgneval aastal.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 5% puuvilja- ja marjakultuuride toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Viljapuu aed on kokku 2,5 ha, sellest 0,5 ha-l ei ole reavahed 2/3 ulatuses rohukamaras, siis ulatus on $0,5 \times 100 / 2,5 = 20\%$.

Puuvilja- ja marjakultuuride toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $20 \times 0,5 \times 0,1 = 1,00\%$.

- 3. Viljapuude ja marjapõõsaste võrsid hooldatakse lõikamise teel.**

RASKUS	Koef. 0,5. Haiguste ja kahjurite levik on soodsam, saagikus väiksem.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent kõikide viljapuu- ja marjaaedade pinnast.
KESTUS	Koef. 0,1. Võimalik hooldustööd teha samal aastal pärast saagikoristust.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 5% puuvilja- ja marjakultuuride toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Viljapuu- ja marjaaedade pind kokku on 10 ha, sellest 1,5 ha-l on võrad hooldamata, siis ulatus on $1,5 \times 100 / 10 = 15\%$.

Puuvilja- ja marjakultuuride toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $15 \times 0,5 \times 0,1 = 0,75\%$.

- 4. Rohi võib põllumajandusmaal, millel kasvatatakse viljapuid ja marjapõõsaid, sealhulgas teenindusalal olla kuni 30 cm kõrgune.**

RASKUS	Koef 0,2. Soodustatakse umbrohtude, taimehaiguste ja -kahjurite levikut. Saagi kvaliteet halveneb - puuvili läheb niiskes keskkonnas mädanema, marjad ei saa päikest ja valmivad hiljem.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent kõikide viljapuu- ja marjaaedade pinnast.
KESTUS	Koef 0,1. Sel aastal on võimalik saavutada rohu kõrgus alla 30 cm niitmise, hekseldamise või loomade karjatamisega.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 2% puuvilja- ja marjakultuuride toetussummast.

Ulatuse leidmise näide - viljapuu- ja marjaaedade pind kokku on 10 ha, sellest 2 ha-l on rohu kõrgus üle 30 cm, siis rikkumise ulatus on $2 / 10 \times 100 = 20\%$.

Puuvilja- ja marjakultuuride toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $20 \times 0,2 \times 0,1 = 0,40\%$.

5. Mullaproovid

Sanktsioon, kas punkti a); b) või c) alusel või kõigi (juhul, kui osa mullaproove on võtmata ja osa mullaproove on taotleja ise võtnud) alusel.

a) Mullaproovid võtmata või neist ei ole määratud kõiki nõutud elemente või ei ole analüüsitud nõutavate meetoditega.

RASKUS	Koef. 0,3. Ei saa planeerida väetiste kasutamist vastavalt väetustarbele, põllumullale sobivat külvikorda ega muldade neutraliseerimist, mis looks kultuurtaimedele soodsamad kasvutingimused ja väldiks ebaotstarbekat väetiste kasutamist.
ULATUS	Mitu % moodustavad puuduolevad/nõuetele mittevastavad proovid vajaminevatest proovidest.
KESTUS	Koef. 0,2. Mullaproovid võimalik võtta ja saata laboratooriumisse analüüsimiseks selle aasta sügisel või järgmise aasta kevadel.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 6% põllumaa toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Põllumaad on 85 ha; vajalike proovide arv $85/5=17$, võetud 10 proovi, millest 2 proovil on määramata kaaliumisisaldus. Seega ebakorrektsed proove 9 ja rikkumise % on $9 \times 100/17=52,94\%$.

Põllumaa toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef nt. $52,94 \times 0,3 \times 0,2=3,18\%$.

b) alates 2015. aastast mullaproovid võetud muu isiku kui koolitatud proovivõtja poolt.

RASKUS	Koef. 0,1. Mullaproovid ei ole võetud korrektselt, puuduvad väetustarbekaardid.
ULATUS	Mitu % moodustavad proovid, mis ei ole koolitatud proovivõtja poolt võetud kõikidest vajaminevatest proovidest.
KESTUS	Koef. 0,1. Mullaproovid on võetud.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 1% põllumaa toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: põllumaad 85 ha; vajalike proovide arv $85/5=17$, 17 proovi on taotleja ise võtnud- $17 \times 100/17=100\%$.

Põllumaa toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $100 \times 0,1 \times 0,1=1,00\%$.

c) Viienda kohustusaasta 1. detsembriks võtmata vähemalt üks mullaproov toetusõigusliku maa iga kuni 20 hektari kohta, mulla orgaanilise süsiniku sisalduse määramiseks.

RASKUS	Koef.0,1. Mulla Corg sisaldus on üks tähtsamaid mulla viljakuse ja kvaliteedi indikaatoreid. Samuti on oluline teada, milliste harimisvõtetega on võimalik mulla Corg varu suurendada.
ULATUS	Mitu % moodustavad puuduolevad proovid vajaminevatest proovidest.
KESTUS	Koef. 0,1. Muutused mulla Corg varus on pikaajalised ja usutavalt tuvastatavad alles 4-6 aasta möödudes.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 1% toetussummast.

6. Taotleja hoiab vähemalt 20 protsenti põllumajandusliku majapidamise põllumaast igal kohustuseaastal 1. novembrist kuni sellele järgneva kohustuseaasta 31. märtsini põllumajanduskultuurist koosneva talvise taimkatte all.

RASKUS	Koef. 1,0. Talvise taimkatteta põllul võib leostuda toitained ja seeläbi halveneda vee kvaliteet.
ULATUS	Protsent, mis jääb nõude täitmisest puudu.
KESTUS	Koef. 1,0. Järgmisel aastal on võimalik talvine taimkate rajada.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 20% põllumaale määratavast toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Põllumaa kokku 40 ha, sellest 20% on $(40 \times 20 / 100)$ 8 ha, millel peab talvine taimkate olema. Tegelikult oli talvise taimkatte all 2 ha ehk 5% $(2 \times 100 / 40)$. Rikkumine $20 - 5 = 15\%$.

Põllumaale määratava toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef $(15 \times 1,0 \times 1,0 = 15\%)$.

7. Taotleja kasvatab vähemalt 20 protsendil põllumaal libliköieliste sugukonda kuuluvaid põllumajanduskultuure puhaskultuurina, segus kõrreliste heintaimedega või segus teiste haljasväetiseks kasvatatavate põllumajanduskultuuridega. Libliköieliste puhaskultuuri ja libliköieliste-kõrreliste heintaimede segu on lubatud kasvatada ka allakülvina.

RASKUS	Koef. 1,0. Väheneb mullaviljakus, suureneb taimekaitsevahendite ja mineraalväetiste kasutamine ja seeläbi oht veekeskkonnale ja elurikkusele.
ULATUS	Protsent, mis jääb nõude täitmisest puudu.
KESTUS	Koef. 1,0. Võimalik libliköielisi külvata selle aasta sügisel või järgmisel aastal.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 20% põllumaale määratavast toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Põllumaa kokku 40 ha, sellest 20% on $(40 \times 20 / 100)$ 8 ha, millel peab kasvama libliköieline kultuur. Tegelikult oli libliköielisi 2 ha ehk 5% $(2 \times 100 / 40)$. Rikkumine $20 - 5 = 15\%$.

Põllumaale määratava toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef $(15 \times 1,0 \times 1,0 = 15\%)$.

8. Samal maal ei kasvatata teravilja kauem kui kolmel järjestikusel aastal.

Mustkesa ja sööti jäetud maa kultuuride järgnevust ei katkesta. Maisi või tatra kasvatamine katkestab teraviljade järgnevuse. Nõude täitmisel peab arvestama samal maal kohustuseperioodile eelnenu aastatel kasvatatud põllumajanduskultuuridega.

RASKUS	Koef. 1,0. Soodustatakse umbrohtude, taimehaiguste ja -kahjurite levikut ning seeläbi suureneb vajadus taimekaitsevahendite kasutamiseks, mis omakorda pärsib elurikkust. Halveneb mulla struktuur ja fütosanitaarne seisund, väheneb mullaviljakus.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent teraviljade (v.a mais ja tatar) pinnast.
KESTUS	Koef. 1,0. Võimalik kasvatada järgmisel aastal või selle aasta sügisel kultuuri, mis katkestab järgnevuse.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 100% teraviljadele (v.a mais ja tatar) määratavast toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: 3 teravilja põldu kokku pinnaga 10 ha. Rikkumine ühel põllul pinnaga 2 ha. Rikkumine teraviljade pinnast $100 \times 2 / 10 = 20\%$.

Teraviljadele määratava toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef $(20 \times 1,0 \times 1,0 = 20\%)$.

9. Samal maal ei kasvatata sama liiki põllukultuuri või köögivilja kauem kui kahel järjestikusel aastal. Perekonda kõomen kuuluvaid põllumajanduskultuure võib kasvatada samal maal kuni kolmel järjestikusel aastal. Nõuet ei pea järgima mitmeaastaste köögiviljade (rabarber, artišokk, spargel, maapirn, mädarõigas ja mugullauk), maasika, ravim- ja maitsetaimede kasvatamisel.

Järgnevust ei katkesta mustkesa ja sööti jäetud maa. Nõude täitmisel peab arvestama samal maal kohustuseperioodile eelnenud aastatel kasvatatud põllumajanduskultuuridega.

RASKUS	Koef. 1,0. Soodustatakse umbrohtude, taimehaiguste ja -kahjurite levikut ning seeläbi suureneb vajadus taimekaitsevahendite kasutamiseks, mis omakorda pärsib elurikkust. Halvaneb mulla struktuur ja fütosanitaarne seisund, väheneb mullaviljakus.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent põllukultuuride ja köögiviljade (v.a mitmeaastased köögiviljad) pinnast.
KESTUS	Koef. 1,0. Võimalik kasvatada järgmisel aastal kultuuri, mis katkestab järgnevuse.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 100% põllukultuuridele ja köögiviljadele (v.a mitmeaastased köögiviljad) määratavast toetussummast.

Sama liiki on kõik peedid (sööda-, leht- ja puna- ehk söögipeet); kõik kapsad v.a pekingi/hiina kapsas; kõik salatid v.a põldkännak ehk põldsalat ning samasse liiki kuuluvad küüslauk, sibul ja porrulauk. Erinevat liiki on kaunviljad v.a põld- ja aedhernes.

Ulatuse leidmise näide: 3 põllukultuuri põldu kokku pinnaga 10 ha. Rikkumine ühel põllul pinnaga 2 ha. Rikkumine kogu põllukultuuride ja köögiviljade pinnast $100 \times 2 / 10 = 20\%$.

Põllukultuuridele ja köögiviljadele määratava toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef ($20 \times 1,0 \times 1,0 = 20\%$).

10. Ristõieliste sugukonda kuuluvaid põllumajanduskultuure ei kasvatata samal maal uuesti enne kolme aasta möödumist.

Nõuet ei pea järgima mitmeaastaste köögiviljade (rabarber, artišokk, spargel, maapirn, mädarõigas ja mugullauk), maasika, ravimtaimede ja maitsetaimede kasvatamisel. Nõude täitmisel peab arvestama samal maal kohustuseperioodile eelnenud aastatel kasvatatud põllumajanduskultuuridega.

Ristõielised kultuurid: söödakapsas, valge peakapsas, raps, rüps, lehtkapsas, lillkapsas, nuikapsas, spargelkapsas (brokkoli), brüsseli kapsas, hiina kapsas, muud kapsad, naeris, kaalikas, tuder, mustrõigas, õlirõigas, sinep, redis jms.

RASKUS	Koef. 1,0. Soodustatakse mulla kurnamist, taimehaiguste ja -kahjurite levikut ning seeläbi suureneb vajadus taimekaitsevahendite kasutamiseks, mis omakorda pärsib elurikkust. Halvaneb mulla struktuur ja fütosanitaarne seisund, väheneb mullaviljakus.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent ristõieliste (v.a mädarõigas) pinnast.
KESTUS	Koef. 1,0. Võimalik kasvatada järgmisel aastal kultuuri, mis ei kuulu ristõieliste sugukonda.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 100% ristõielistele (v.a mädarõigas) kultuuridele määratavast toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: 3 ristõieliste kultuuridega põldu kokku pinnaga 10 ha. Rikkumine ühel põllul pinnaga 2 ha. Rikkumine kogu ristõieliste kultuuridega pinnast $2 \times 100 / 10 = 20\%$.

Ristõielistele kultuuridele määratava toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef ($20 \times 1,0 \times 1,0 = 20\%$).

11. Taotleja või tema esindaja, kes tegeleb taotleja põllumajanduslikus majapidamises mahepõllumajandusliku tootmisega, peab viienda kohustuseaasta 1. juuniks olema osalenud vähemalt 12 akadeemilist tundi mahepõllumajandusliku tootmise, töötlemise või turustamise täienduskoolitusel või õppepäeval.

RASKUS	Koef. 1,0 (taotleja ei ole läbinud määruses sätestatud tähtjaks nõutud arv tunde koolitust)
ULATUS	Läbitud koolitused kokku: 0 tundi – ulatus 6% 1-6 tundi – ulatus 3% 7-8 tundi – ulatus 2% 9-12 tundi* – ulatus 1%
KESTUS	Koef. 1,0 (taotleja ei ole koolitusel osalenud või on koolitus läbitud osaliselt ja/või on koolitus läbitud tähtjast kuni 1 kuu hiljem) Koef. 2,0 (taotleja on osa või kõik koolituse tunnid läbinud tähtjast üle 1 kuu hiljem)

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 6% toetussummast.

* Kui määrusega sätestatud koolituse tundide arv kokku (so 12 tundi) on kas osaliselt või täielikult läbitud pärast tähtaega, siis on tegemist nõude rikkumisega. Näiteks läbis taotleja 6 tundi koolitust õigeaegselt ja 6 tundi tähtjast kuni 1 kuu hiljem, siis arvestatakse, et taotleja on läbinud 12 tundi koolitust, kuna aga 12 tundi kokku ei olnud läbitud tähtjaks, siis maatriksi alusel on vähendusprotsent 1.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef.